Darbuotojų antikorupcinis švietimas ŠVGC 2026

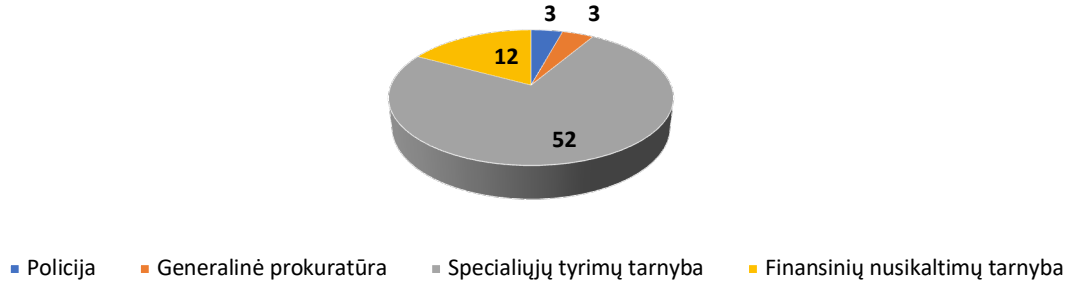
Kuriant korupcijai atsparią aplinką Biudžetinėje įstaigoje Klaipėdos miesto šeimos ir vaiko gerovės centras (toliau – Centras), siekiant tobulinti taikomų korupcijos prevencijos priemonių įgyvendinimą ir Centro darbuotojų įsitraukimą, buvo atlikta antikorupcinio švietimo apklausa (toliau – Apklausa), kurios tikslas – darbuotojams atnaujinti savo turimas žinias apie korupciją.

Apklausa vyko nuo 2026 m. rugsėjo 17 d. iki 2026 m. rugsėjo 30 d. internetiniame portale www.manoapklausa.lt. Anketos nuoroda buvo išsiųsta 110 darbuotojų, anketą užpildė 70.

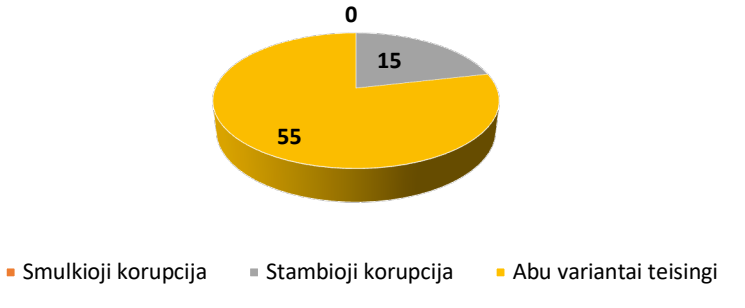
1. Kam gali kilti baudžiamoji atsakomybė dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų?

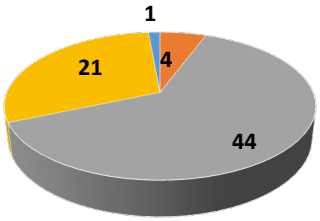
2. Kuri institucija Lietuvoje dažniausiai tiria korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas?

3. Kuri korupcijos forma kelia didelę grėsmę valstybei?

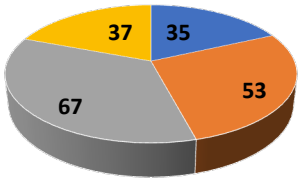

4. Ar asmuo, kuris davė kyšį, nes iš jo buvo to reikalaujama, gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės?

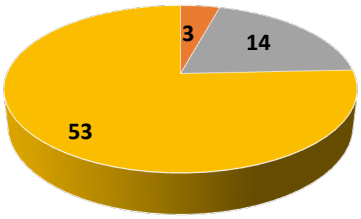
- Taip, bet tik tuo atveju, jeigu kyšis nebuvo priimtas
- Taip, jei jis savanoriškai praneša apie tai teisėsaugai per įmanomai trumpiausią laiką iki jo pripažinimo įtariamuoju
- Ne, baudžiamoji atsakomybė už kyšio davimą yra besąlygiška
- Ne, atleidimas galimas tik jeigu asmuo sutinka sumokėti dvigubą kyšio sumos dydžio baudą

5. Kokią žalą valstybei daro paplitusi korupcija? Galimi keli atsakymo variantai.

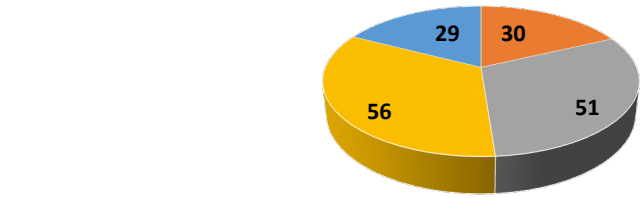
- Sumažina užsienio investicijų patrauklumą
- Didina socialinę atskirtį ir nelygybę
- Griauna pasitikėjimą valstybės valdžia ir įstatymais
- Gali tapti hibridinio karo priemone, silpninančia nacionalinį saugumą

6. Interesų konfliktas – tai:

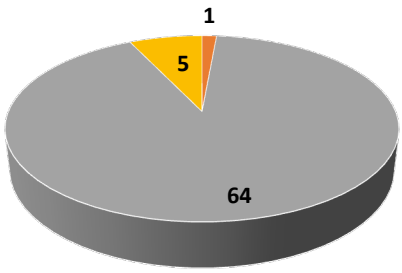
- Situacija, kai visuomenės interesai sutampa su privačiu asmens interesu
- Situacija, kai asmens nuomonė nesutampa su kito nuomone
- Situacija, kai asmuo, vykdydamas savo pareigas, privalo atlikti tam tikrą veiksmą, kuris yra susijęs su jo privačiu interesu

7. Kurios iš šių priemonių yra interesų konfliktų valdymo priemonės? Galimi keli atsakymo variantai.

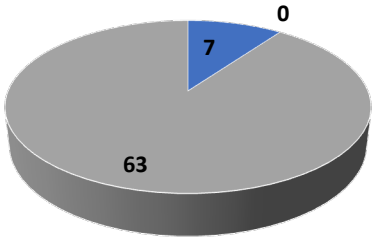
- Teisės aktų ar jų projektų antikorupcinis vertinimas
- Privačių interesų deklaravimas
- Rašytinių išankstinių rekomendacijų, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo darbuotojai privalo nusišalinti, parengimas
- Vidinio informacijos apie pažeidimus teikimo kanalo sukūrimas

8. Kada įprasta dovana teisiškai tampa kyšiu?

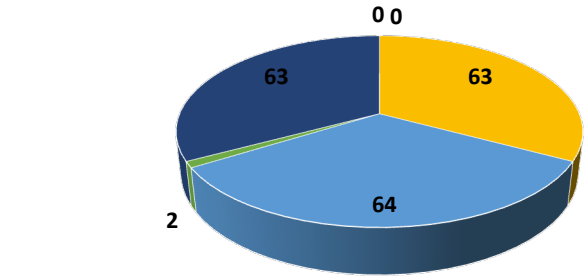
- Kai ji įteikiama ne darbo vietoje
- Kai ja siekiama paveikti asmens sprendimus, veiksmus ar neveikimą vykdant pareigas
- Kai jos vertė didesnė nei 150 eurų

9. Kuris iš žemiau pateiktų teiginių tiksliausiai apibūdina „nulinę“ dovanų politiką?

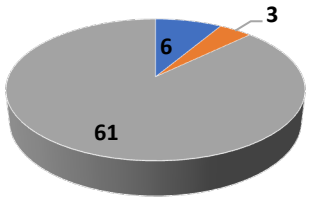
- Tai reiškia, kad įstaiga neturi pasitvirtinusi dovanų politikos
- Politika, kai dovanos priimamos tik grynaisiais pinigais
- Reglamentavimas, kai atsisakoma net ir įstatyme leidžiamų dovanų išimčių

10. Kokia padėkos forma rekomenduojama kaip tinkama alternatyva materialiai dovanai viešajame sektoriuje?

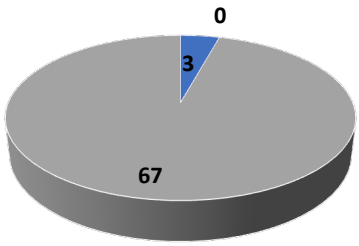
- Dovanų kuponas, kurį darbuotojas panaudotų savo reikmėms
- Apmokėti pietūs
- Žodinis padėkos išreiškimas
- Viešas padėkojimas už suteiktą pagalbą ar kokybiškai atliktą darbą
- Smulki, mažos vertės dovanėlė
- Teigiamas atsiliepimas įstaigos vadovybei apie darbuotojo profesionalumą

11. Kuri iš pateiktų situacijų labiausiai prisidėtų prie teigiamo antikorupcinės aplinkos stiprinimo organizacijoje?

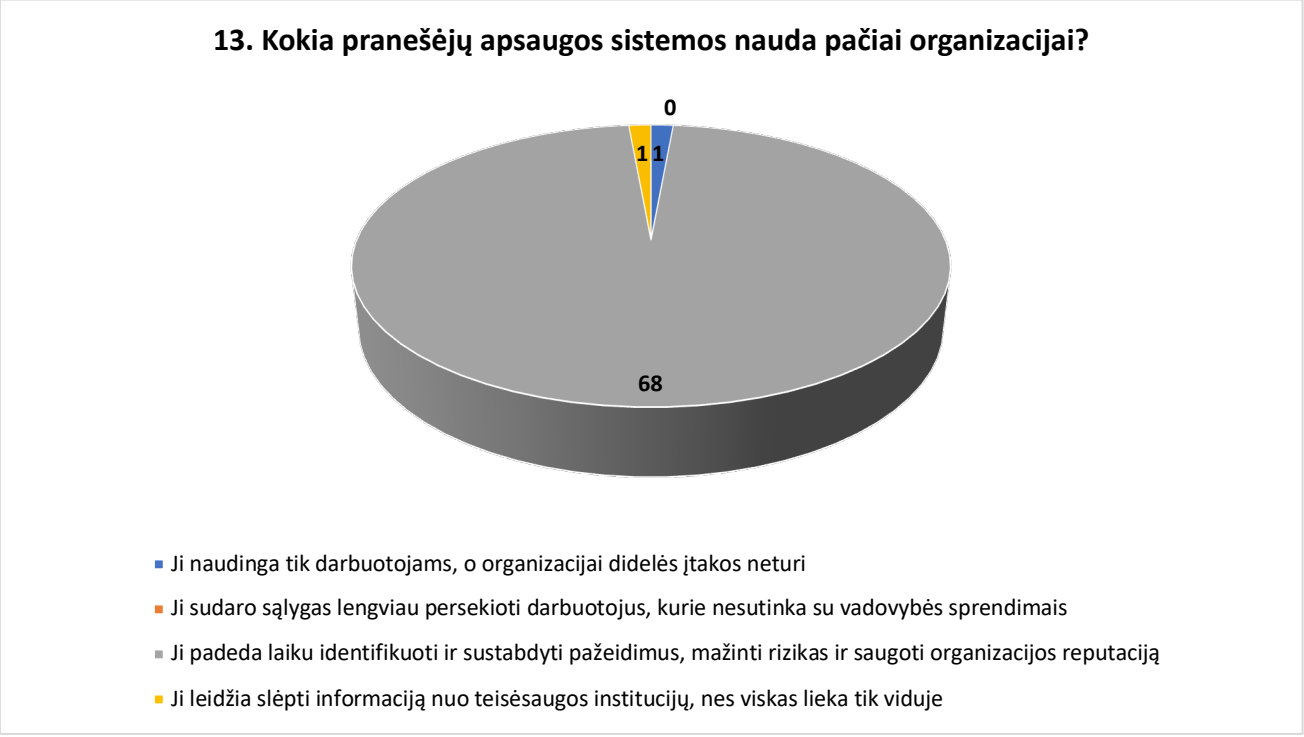

- Įstaigoje yra sukurti dovanų politiką reglamentuojantys teisės aktai, tačiau jų laikomasi tik formaliai
- Įstaigoje nepriimti dovanų politikos teisės aktai, nėra rekomendacijų dėl dovanų teikimo ir priėmimo, manoma, kad tai nėra reikšminga sritis
- Realiai taikoma efektyvi dovanų politika, dovanos priimamos tik pagal įstatyme numatytas išimtis, jos yra registruojamos, vykdoma kontrolė, o neteisėtas atlygis yra grąžinamas

12. Pranešėjų apsaugos įstatymo nuostatos taikomos:

- Viešajame sektoriuje
- Privačiame sektoriuje
- Abu variantai teisingi

Išvados:

• 66 darbuotojai žino, kad baudžiamoji atsakomybė dėl korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų gali kilti tiek valstybės tarnautojui, tiek juridiniam, tiek fiziniam asmeniui.

• 55 darbuotojai žino, kad Lietuvoje dažniausiai korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas tiria Specialiųjų tyrimų tarnyba.

• 55 darbuotojai žino, kad valstybei didelę grėsmę kelia tiek smulkioji, tiek stambioji korupcija.

• 44 darbuotojai žino, kad asmuo, kuris davė kyšį, nes iš jo buvo to reikalaujama, gali būti atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės, jeigu jis savanoriškai praneša apie tai teisėsaugai per įmanomai trumpiausią laiką iki jo pripažinimo įtariamuoju, o 21 mano, kad baudžiamoji atsakomybė už kyšio davimą yra besąlygiška.

• Daugiausiai darbuotojų (67 ir 53) mano, kad paplitusi korupcija valstybėje griauna pasitikėjimą jos valdžia ir įstatymais bei didina socialinę atskirtį ir nelygybę.

• 53 darbuotojai žino, kad interesų konfliktas – tai situacija, kai asmuo, vykdydamas savo pareigas, privalo atlikti tam tikrą veiksmą, kuris yra susijęs su jo privačiu interesu.

• 56 darbuotojai žino, kad viena iš interesų konfliktų valdymo priemonių yra rašytinių išankstinių rekomendacijų, nuo kokių tarnybinių pareigų atlikimo darbuotojai privalo nusišalinti, parengimas, o 51 – kad tai privačių interesų deklaravimas.

• 64 darbuotojai žino, kad įprasta dovana tampa kyšiu, kai ja siekiama paveikti asmens sprendimus, veiksmus ar neveikimą vykdant pareigas.

• 63 darbuotojai žino, kad „nulinė“ dovanų politika – tai reglamentavimas, kai atsisakoma net ir įstatyme leidžiamų dovanų išimčių.

• 64 darbuotojai žino, kad viešas padėkojimas už suteiktą pagalbą ir kokybiškai atliktą darbą yra rekomenduojama kaip tinkama alternatyva materialiai dovanai viešajame sektoriuje, o 63 – kad tai žodinis padėkos išreiškimas bei teigiamas atsiliepimas įstaigos vadovybei apie darbuotojo profesionalumą.

• 61 darbuotojas žino, kad prie antikorupcinės aplinkos stiprinimo organizacijoje labiausiai prisidėtų realiai taikoma efektyvi dovanų politika, dovanos priimamos tik pagal įstatyme numatytas išimtis, jos yra registruojamos, vykdoma kontrolė, o neteisėta atlygis grąžinamas.

• 67 darbuotojai žino, kad pranešėjų apsaugos įstatymo nuostatos taikomos tiek viešajame, tiek privačiame sektoriuje.

• 68 darbuotojai žino, kad pranešėjų apsaugos sistema yra naudinga organizacijai, nes ji padeda laiku identifikuoti ir sustabdyti pažeidimus, mažinti rizikas ir saugoti organizacijos reputaciją.

Planuojami veiksmai 2027 m. atsižvelgiant į apklausos rezultatus:

• Motyvuoti Centro darbuotojus pranešti apie pastebėtus korupcijos atvejus, sudarant sąlygas darbuotojams anonimiškai pranešti apie galimai padarytas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas.

• 2027 m. skatinti darbuotojus dalyvauti korupcijos prevencijos mokymuose – tiek bendrai organizuojamuose, tiek individualiai jungiantis per STT e-mokymų platformą.